

Praat erover

In het nieuwe jaar geeft Horizon maandelijks ruimte voor een column van de stichting VPSG, wat staat voor Vrouwen, Pastoraat, Seksualiteit, Geweld.

Margrietha Reinders

Op de Groenmarkt in Haarlem, een klein oer-Hollands aandoend pleintje in het stadscentrum, staan een paar mooie oude geveltjes naast elkaar. Een ervan is van de pastorie van de Groenmarktkerk, het andere is van het inloopcentrum van 'Stem in de Stad' en daarnaast zit de voordeur van de Stichting VPSG. "Oecumenisch centrum in Noord Holland voor begeleiding, advies, voorlichting en scholing omtrent godsdienst en incest/seksueel geweld" staat er bij de bel. Achter het raam hangt een affiche met daarop een labyrint afgebeeld. "Kom je er alleen niet meer uit? Zwijgen is een doodlopende weg. Seksueel geweld: praat erover" staat erop. Vaak blijven voorbijgangers even stilstaan bij deze opmerkelijke tekst. Misschien omdat er nu eenmaal veel is, waar mensen in hun eentje niet uitkomen en dat moeilijk met anderen te delen is. Maar misschien ook, omdat de degene die langsloopt behoort tot de grote groep mensen die geconfronteerd geweest zijn met een vorm van seksueel geweld. Wie weet draagt zij of hij dat geheim al vele jaren met zich mee, diep weggestopt voor het oordeel en het misprijzen van anderen. Of verweggemoffeld voor het eigen afgrijzen van wat er is gebeurd, ooit, of nog maar pas geleden. De vernedering en pijn die horen bij een dergelijke vorm van gewelddadigheid zijn immers vaak te overweldigend om onder ogen te zien. Seksueel misbruik en geweld zijn een veel voorkomende vorm van mishandeling onder alle bevolkingsgroepen en sociale lagen: wie de krant regelmatig leest zal hiervan kunnen getuigen. Met grote regelmaat staan er berichten in rond ernstige aanrandingen, langdurig misbruik van kinderen, of andere

schendingen van iemands integriteit door seksueel getinte gewelddadigheid. Onderzoek heeft de schrijnende werkelijkheid blootgelegd, dat een op de vier vrouwen voor haar zestiende jaar is geconfronteerd geweest met misbruik, en een op de tien mannen daarmee te maken heeft gehad. Veel van dat misbruik is ongestraft gebleven....

Het is dan ook een thema dat omgeven is met schaamte, ontkenning en vooroordeel. Hoe misdadig ook, deze veel voorkomende vorm van wreedheid wordt omgeven door een muur van gegeneerd stilzwijgen. Slachtoffers hebben vaak al hun moed nodig om door dit zwijgen heen te breken en te vertellen wat hen is overkomen. En dan nog is de psychische beschadiging vaak een blijvend litteken.

Toch weten er jaarlijks veel mensen de weg naar de VPSG te vinden. In de twintig jaar van haar bestaan zijn er honderden gesprekken gevoerd met vrouwen en - de laatste tijd - ook mannen, die ergens in hun leven te maken hebben gehad met ernstige grensoverschrijdingen en manipulatie. Meestal betreft dat misbruik in hun kinderjaren, maar ook gaat het om de gevolgen van verkrachting en intimidatie. Door een sfeer van betrouwbaarheid en veiligheid te scheppen binnen de begeleiding door een aantal ervaren counselors krijgen mensen die om hulp vragen de kans hun verhaal - hoe onuitsprekelijk ook - te vertellen en te zoeken naar de zin en betekenis van wat ze is aangedaan. Dikwijls is dat een proces van maanden tot jaren, waarin vanuit de veiligheid van de pastorale relatie weer heling ontstaat en een hernieuwd vertrouwen in eigen kracht. De slachtoffers van misbruik en seksueel geweld die bij de VPSG aankloppen hebben niet zelden een godsdienstig verleden, en worstelen met schuld en schaamte die wortelen in hun geloofsopvoeding. Ook is hun vertrouwen in kerk en geloof soms diep aangetast door de rol van vaders of andere gezagsfiguren die zich door het geloof gelegitimeerd voelden om zich te vergrijpen aan mensen - kinderen - die

kwetsbaar en afhankelijk waren. Binnen het contact met de counselors van de VPSG is er ruimte om de vaak lang met zich meedragende vragen rond geloof en kerk te uiten en samen te zoeken naar manieren om een eigen spiritualiteit te laten groeien. Zo staan mensen langzaam maar zeker op uit hun slachtofferschap en hervinden hun eigen creativiteit en levensmoed. In het onderstaande gedicht van Lies Thielens, wier teksten ook in de bundel *Eva's lied* zijn opgenomen komt dat proces van 'op verhaal komen' goed tot uitdrukking:

Elkaar tot spreken horen

Tot spreken heb jij mij gehoord
Tot nieuwe levenskracht
Ervaring eerder nooit verwoord
Wordt aan het licht gebracht

Tot spreken heb je mij gehoord
En tijdens mijn verhaal
Ontstaat in mij een ander woord
Begin van nieuwe taal

Tot spreken heb je mij gehoord
In wederkerigheid
Wij scheppen samen woord voor woord
De taal die ons bevrijdt

(Lies Thielens, *Eva's lied II*, Kok, Kampen, 1988)

De komende maanden zal in de rubriek *Praat erover* steeds een stukje van dit bijzondere werkveld, dat zo hard nodig is met u worden gedeeld door de pastorale counselors en de cliënten van de VPSG.

Omdat er nog veel mensen zijn, wier en wiens onuitsprekelijke verhaal tot spreken wil worden gehoord. Mensen die het waard zijn, zich te bevrijden en weer trots rechtop te lopen. x x x

Margrietha Reinders is pastoraal counselor VPSG.

Stichting Vrouwen Pastoraat Seksualiteit Geweld, postadres: Nieuwe Groenmarkt 10 2011 TW Haarlem, bezoekadres: Nieuwe Groenmarkt 8. Tel.: 023-5328222, info@vpsg.nl, www.vpsg.nl.